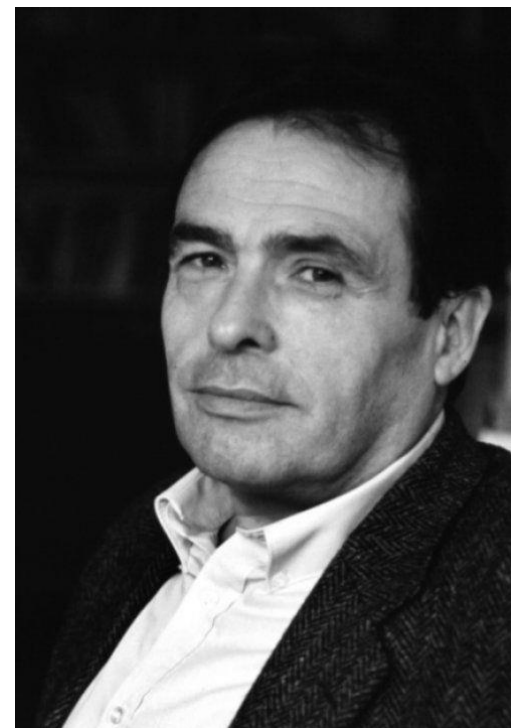

Bourdieu a teorie kapitálů

**(jedna z teorií vzdělanostních
nerovností)**

Bourdieu a výzkumy muzejního publika

- P. Bourdieu – sociolog a antropolog (1930 – 2002)
- **60. léta 20.st.** – výzkum publika uměleckého muzea:
  - *lidé z vyšších spol. vrstev*
  - *lidé vyššího vzdělání*
  - *lidé s vyšším platem*
  - *spíše ženy než muži*
  - *menšiny jen marginálně zastoupeny*

→ **do muzea chodí lidé vlastníci specifický druh kapitálu**
(elity, pro které jsou místní díla srozumitelnější a dostupnější)

- **EKONOMICKÝ KAPITÁL**

- hmotné statky (dům, továrna...) a finanční kapitál

- **KULTURNÍ KAPITÁL**

- **forma vtělená** – dispozice, schopnosti a kompetence jedince
- **forma objektivizovaná** – knihy, obrazy a jiné objekty kulturní povahy
- **forma institucionalizovaná** – kvalifikace a akademické tituly

- **SOCIÁLNÍ KAPITÁL**

- sociální síť, souhrn užitečných sociálních kontaktů, styků a známostí, tok informací, důvěra, pomoc....
- **R. Putnam: „svazující soc. kapitál“ x „přemostující soc. kapitál“**

- **SYMBOLICKÝ KAPITÁL**

- společenské uznání, sláva...

Ale i další kapitály....

- Např. **subkulturní kapitál**
- **Subkultura** = specifická skupina lidí sdílejících zvláštní hodnoty a normy odlišující se od dominantní mainstreamové kultury a společnosti (Baker)
- Subkultury sdružují jedince, kteří mají specifické společné problémy a vlastní pohled na sociální realitu (Smolík)
- Dále pak např. erotický kapitál, vzdělanostní, rétorický, fyzický...

Kapitál a škola

- Bourdieu je přesvědčen, že je to právě kulturní kapitál, který stojí za vzdělanostními rozdíly + vliv také soc. a ekonom. kapitálu.

Teorie STIGMATIZACE (E. Goffman)

- 50. léta 20. stol.

Stigmatizace = apriorní negativní hodnocení člověka, většinou generalizované na celou jeho osobnost

Stigma = nežádoucí odlišnost od normálního

- tělesná ošklivost, znetvoření
- vady charakteru (slabá vůle, nepoctivost, alkoholismus)
- stigmata rasy, národa, náboženství
- stigma vytváří domnělou méněcennost člověka → ***diskriminace, marginalizace***

Proces stigmatizace ve škole

- (Rosenthalův efekt – 60. léta 20. stol.)
- Golem efekt
- Pygmalion efekt

- Sebenaplnující se proroctví

Sociálně znevýhodněný žák.

- Školský zákon (zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších novelizací, § 16) začleňuje žáky se sociálním znevýhodněním mezi **osoby se speciálními vzdělávacími potřebami**, kteří mají právo na podpůrná opatření odpovídající kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta

***Jaké jsou znaky sociálního znevýhodnění
a jaké mohou být projevy
soc. znevýhodněného žáka ve škole???***

U žáků jsou při identifikaci posuzovány tyto okolnosti:

- 1. Žák nemá přiměřenou podporu vzdělávání v domácím prostředí.
- 2. Žák nemá v dostatečné míře osvojený vyučovací jazyk.
- 3. U žáka se objevuje náročné chování vznikající z nezdavotních důvodů.
- 4. Žák má malou motivaci k učení a nízkou účast ve vzdělávání.
- 5. Žák má problémy v soustředění na výuku v důsledku nedostatečného naplnění jeho psychických potřeb.
- 6. U žáka se objevují bariéry ve vzdělávání v důsledku nedostatečného naplnění jeho fyzických a materiálních potřeb.
- 7. Zákonný zástupce žáka nespolupracuje se školou.

Možná podpůrná opatření

- podpora ze strany učitele
- speciální učebnice a pomůcky
- využívání grafické vizualizace obsahu
- doučování
- asistent pedagoga
- výuka češtiny jako cizího jazyka...

a další

(to vše dle stupně podpůrného opatření)